

Motion till riksdagen 2020/21:2063

av **Mathias Tegnér (S)**

Trygghet för brottsoffer och övergrepp i rättssak

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga behovet av en helhetsöversyn av skyddet för vittnen och målsägande i syfte att lagföra fler kriminella och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka skyddet för vittnen och målsägande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under de senaste åren har grov kriminalitet kopplat till organiserad brottslighet och kriminella gäng ökat. I takt med detta förefaller viljan att vittna ha minskat och kanske också tryggheten i delar av vårt samhälle. Det är uppenbart att detta delvis är en fråga om tillit till polisen och dess förmåga att skydda uppgiftslämnare. Det är ytterst en fråga för just Polismyndigheten att hantera och förbättra. Det kan exempelvis handla om bemötande och resurser till fysiskt skydd. Det är dock också en fråga om faktiska problem för vittnen. Antalet övergrepp i rättssak verkar öka; alltifrån hot till mord har rapporterats i media under de senaste åren. Kriminalstatistiken visar i korthet att omkring 5 000 övergrepp i rättssak polisanmäls varje år. Det är någorlunda oförändrat de senaste åren. Personuppleringen har minskat något, vilket är i linje med andra brott. Även antalet dömda har minskat. År 2018 dömdes 518 personer för övergrepp i rättssak jämfört med 757 personer år 2009.

I regeringens 34-punktsprogram mot den organiserade brottsligheten finns flera punkter som berör frågan om skydd för vittnen och målsägande. Dessa är:

- Behovet av lagändringar när det gäller falska vittnesuppgifter i polisförhör ska utredas.
- För att fler misstänkta ska medverka i brottsutredningar utreds ett system med kronvittnen, alltså incitament för kriminella att vittna mot varandra.

- Höjda straff för övergrepp i rättssak.
- Höjda straff för att ljuga i domstol och för att skydda en brottsling ska utredas.
- Skyddet till vittnen och deras anhöriga ska ses över. Bland annat ska möjligheten att vittna anonymt utredas.
- Förstärkt vittnesskyddsprogram för att vittnen till brott ska våga vittna i domstol.

Mer måste dock göras. Det är uppenbart att skyddet för vittnen måste öka. Det kan dels handla om att öka skyddet för dem med skyddad identitet, men det kan också handla om att öka värdet av förhör som sker innan rättsprocessen, vilket troligen skulle minska incitamenten för att hota vittnen. Omedelbarhetsprincipen, att allt domstolen ska ta ställning till ska föreläggas i huvudförhandlingen, har sitt värde men i dag, med långa rättsprocesser och en mer organiserad brottslighet, borde möjligheten att ta hänsyn även till tidigare förhör ses över. Det kan också handla om att ytterligare se över straffvärdet för övergrepp i rättssak och mened, men också om avhopparprogram för kriminella.

Kort sagt behövs en helhetsöversyn för att minska hoten mot vittnen, samt lagföra fler kriminella. Det bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Mathias Tegnér (S)